

Rautatietilasto

2019

Vuonna 2019 Suomen rautateiden henkilöliikenteen kasvu jatkui

Vuonna 2019 Suomen rautateillä tehtiin lähes 93 miljoonaa henkilöliikenteen matkaa ja kuljetettiin 38,5 miljoonaa tonnia tavaraa. Henkilöliikenteen matkamäärä kasvoi kuusi prosenttia ja kuljetetun tavarain määrä väheni kuusi prosenttia vuoteen 2018 verrattuna.

Henkilöliikenteen matkamäärä kasvoi kuusi prosenttia

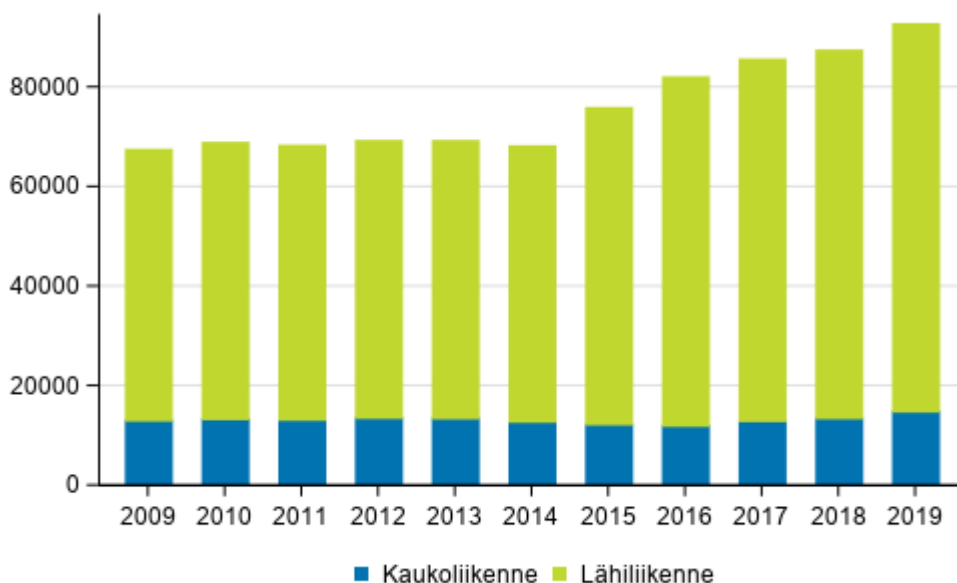
Rautateiden henkilöliikenteen matkamäärä oli yhteensä 92,8 miljoonaa matkaa vuonna 2019, mikä oli 5,3 miljoonaa matkaa enemmän kuin vuonna 2018. Matkojen määrä kasvoi siis kuusi prosenttia vuodesta 2018. Henkilöliikenteen matkojen lukumäärä on kasvanut vuosittain vuodesta 2015 lähtien.

Matkoista 84 prosenttia tehtiin lähiliikenteessä ja 16 prosenttia kaukoliikenteen junissa. Lähiliikenteen matkamäärät kasvoivat 5 prosenttia ja kaukoliikenteen matkamäärät kasvoivat 10 prosenttia edellisvuodesta.

Kaukoliikenteen matkoista 14,3 miljoonaa matkaa tehtiin kotimaassa ja 0,6 miljoonaa matkaa kansainvälisessä liikenteessä. Matkojen keskipituus oli 53 kilometriä, mikä oli kaksi prosenttia pidempi kuin edellisvuonna.

Vuonna 2019 junaliikenteen henkilökilometrit kasvoivat 9 prosenttia edellisvuodesta. Yhteensä henkilökilometrejä kertyi 4,9 miljardia henkilökilometriä, josta kaukoliikenteen osuus oli 76 prosenttia ja lähiliikenteen osuus 24 prosenttia.

Matkojen lukumäärä kauko- ja lähiliikenteessä vuosina 2009–2019



Rautateillä kuljetettu tavaramäärä laskee hieman

Suomen rautateillä kuljetettiin vuonna 2019 tavaroita yhteensä 38,5 miljoonaa tonnia. Kuljetettu tavaramäärä väheni 6 prosenttia vuodesta 2018. Rautatieliikenteen tavarankuljetusten kuljetussuorite oli yhteensä 10,3 miljardia tonnikilometriä, mikä oli 8 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018. Tonnikilometreistä 66 prosenttia tuli kotimaan liikenteestä ja 34 prosenttia kertyi kansainvälisessä liikenteessä. Tavaraliikenteessä kuljetusmatkan keskimääräinen pituus oli 267 kilometriä, mikä oli kolme prosenttia lyhyempi kuin edellisvuonna.

Rautateillä kuljetettiin eniten puuta ja puuteoksia, joita kuljetettiin viime vuonna yhteensä 14,7 miljoonaa tonnia. Tavararyhmän osuus oli 38 prosenttia kaikista kuljetetuista tonneista. Seuraavaksi eniten kuljetettiin kivennäistuotteita, 8,3 miljoonaa tonnia ja paperiteollisuuden tuotteita, 7,2 miljoonaa tonnia. Kuljetussuoritetta kertyi eniten puu- ja puuteoskuljetuksista, 3,5 miljardia tonnikilometriä, joka oli 34 prosenttia kaikista kuljetuksista.

Junaliikenteen suoritteet

Junakilometrien kokonaismäärä jatkoi kasvuaan ja oli yhteensä 51,5 miljoonaa junakilometriä vuonna 2019. Rautateiden henkilöliikenteen junakilometrit kasvoivat 5 prosenttia edellisvuodesta ja henkilöliikenteen osuus kaikista junakilometreistä oli 71 prosenttia. Tavaraliikenteen junakilometrit vähenivät 5 prosenttia vuonna 2019.

Sähkövetokaluston osuus junakilometreistä on kasvanut vuosittain ja vuonna 2019 sähkövetokaluston osuus oli 90 prosenttia junakilometreistä. Sähköveturien junakilometrit kasvoivat kolme prosenttia ja sähkömoottorivaunujen junakilometrit kasvoivat kaksi prosenttia vuodesta 2018. Sähköveturien osuus sähkövetokaluston junakilometreistä oli 60 prosenttia.

Vuonna 2019 veturikilometrejä kertyi yhteensä 72,7 miljoonaa veturikilometriä. Sähkövetureiden osuus oli 45 prosenttia ja sähkömoottorivaunujen osuus oli 35 prosenttia veturikilometreistä. Dieselvetureilla ajettiin 16 prosenttia veturikilometreistä ja dieselmoottorivaunuilla 3 prosenttia veturikilometreistä.

Junaliikenteen bruttotonnikilometrien kokonaismäärä oli 33,4 miljardia bruttotonnikilometriä vuonna 2019. Tavaraliikenteen osuus oli 66 prosenttia bruttotonnikilometreistä ja henkilöliikenteen osuus 34 prosenttia bruttotonnikilometreistä. Tavaraliikenteen bruttotonnikilometrit vähenivät 6 prosenttia

edellisvuodesta, mutta henkilöliikenteen bruttotonnikilometrit kasvoivat 7 prosenttia. Henkilöliikenteessä kaukoliikenteen junien bruttotonnikilometrit olivat 9,1 miljardia bruttotonnikilometriä ja lähiliikenteen junilla 2,4 miljardia bruttotonnikilometriä. Kaukoliikenteen bruttotonnikilometrit kasvoivat 9 prosenttia ja lähiliikenteen kasvoivat prosentin edellisvuodesta. Henkilöliikenteessä keskimääräinen junapaino oli 313 tonnia ja tavaraliikenteessä 1 468 tonnia vuonna 2019.

Vuonna 2019 vedettyjä bruttotonnikilometrejä oli yhteensä 29,8 miljardia bruttotonnikilometriä, joista 19,6 miljardia vedettyä bruttotonnikilometriä tuli tavaraliikenteestä ja 10,2 miljardia vedettyä bruttotonnikilometriä muodostui henkilöliikenteestä.

Vuonna 2019 henkilö- ja tavaraliikenteen junien vaunuakselikilometrien kokonaismäärä oli yhteensä 2,2 miljardia vaunuakselikilometriä, mikä oli kaksi prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Henkilövaunuille kertyi 0,7 miljardia vaunuakselikilometriä ja tavaraliikenteessä kuormatuille tavaravaunuille kertyi 0,8 miljardia ja tyhjille tavaravaunuille 0,7 miljardia vaunuakselikilometriä. Vaunuakselikilometreistä 68 prosenttia tuli sähkövetureiden vetämänä ja 17 prosenttia dieselvetureiden vetämänä. Sähkomoottorivaunujen osuus oli 14 prosenttia ja dieselmoottorivaunujen osuus oli prosentti kaikista vaunuakselikilometreistä.

Junaliikenteen energian kulutus oli yhteensä 3,4 petajoulea vuonna 2019, mikä oli prosentin enemmän kuin vuotta aiemmin. Petajouleissa mitattuna sähkön osuus oli 72 prosenttia ja dieselpolttonesteen osuus 28 prosenttia energian kulutuksesta.

Raideliikenteen onnettomuudet

Rautateillä tapahtui 14 merkittäväksi luokiteltua onnettomuutta vuonna 2019. Merkittävien onnettomuuksien määrä lisääntyi yhdellä verrattuna vuoteen 2018. Onnettomuuksissa kuoli kolme ja loukkaantui vakavasti viisi ihmistä. Kuolleita oli kaksi vähemmän, mutta vakavasti loukkaantuneita yksi enemmän kuin vuonna 2018. Suurin osa kuolemaan ja vakavaan loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista johtui tasoristeysonnettomuuksista. Tasoristeysonnettomuuksissa kuoli kaksi ihmistä ja näissä loukkaantui vakavasti neljä ihmistä vuonna 2019. Muita merkittäviä onnettomuuksia oli liikkeessä olevan kaluston aiheuttamat henkilöonnettomuudet, joita sattui kaksi sekä muut onnettomuudet, joita sattui neljä.

Rautatieliikenteen merkittäviä onnettomuuksia oli 0,27 onnettomuustapausta yhtä miljoonaa junakilometriä kohden. Vuonna 2018 vastaava suhdeluku oli 0,26. Vuonna 2019 kuolleita ja vakavasti loukkaantuneita oli 0,16 henkilöä miljoonaa junakilometriä kohden.

Rataverkko

Suomen rautateiden rataverkon pituus oli 5 923 kilometriä vuoden 2019 lopussa. Rataverkosta 5 231 kilometriä oli yksiraiteista rataa ja 692 kilometriä kaksi- tai useampiraiteista rataa. Rataverkosta on sähköistetty yhteensä 3 331 kilometriä. Yksiraiteisesta radasta puolet on sähköistetty ja kaksi- tai useampiraiteinen rata on kokonaan sähköistetty.

Vuoden 2019 lopussa Suomen rataverkon raidepituus oli yhteensä 8 551 raidekilometriä, joista 6 712 raidekilometriä oli pääraiteita ja 1 839 raidekilometriä oli sivuraiteita. Rataverkon raidepituus oli kasvanut edellisvuodesta 26 raidekilometriä, eli 0,3 prosenttia. Pääraiteista yli puolet luokitellaan rataluokkaan D kuuluvaksi. Rataluokkaan A kuului 524 raidekilometriä eli 8 prosenttia pääraiteista. Pääraiteista 5 129 kilometriä eli 76 prosenttia oli betonipölkkyraiteita. Jatkuvakiskoraiteita oli yhteensä 5 231 kilometriä vuonna 2019.

Vuoden 2019 lopussa valtion rataverkolla oli 2 697 tasoristeyttä, mikä on 26 kpl vähemmän edellisvuoteen verrattuna. Tasoristeyksistä 1 992 kpl oli ilman varoituslaitetta ja 705 tasoristeyksessä oli varoituslaite. Eritasoristeyksiä oli yhteensä 2 206 kpl, joissa 898 eritasoristeyksessä oli ylikulkusilta ja 1 308 oli alikulkusilta.

Radanpidon investointien määrä oli 247 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä on 22 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Sisällys

Laatuseloste: Rautatietilasto.....	6
------------------------------------	---

Laatuseloste: Rautatietilasto

Tilastotietojen relevanssi

Rautatietilasto on Suomen rautateiden perustilasto, jossa rautateiden tilaa kuvataan aikasarjoin ja rataosittain. Tilasto sisältää tietoja rataverkosta, liikennekalustosta, junaliikenteestä, henkilöliikenteestä, tavaraliikenteestä, rahoituksesta ja onnettomuuksista. Tiedot kattavat koko Suomen rautatiejärjestelmän. Tilasto palvelee liikennealan toimijoita tuottamalla heidän käyttöönsä tilastotietoja suunnittelua, seuranta, valvontaa ja päätöksentekoa varten.

Ratojen osalta esitetään rataverkon pituudet jaoteltuna raiteiden määrän ja rataluokituksen mukaan. Lisäksi on lueteltu rataosat liikenteelle avaamisaikansa mukaan. Ratoihin liittyvistä tiedoista esitetään lisäksi pääraiteiden kiskotyypin muuttuminen aikasarjana sekä radanpidon investointien suuruus aikasarjana. Lisäksi esitetään rautatieliikennepaikkojen lukumäärä jaoteltuna henkilö- ja tavaraliikenteeseen. Liikennekaluston osalta esitetään vetokalusto veturityypeittäin, henkilöliikenteen vaunut ja matkustajapaikkojen lukumäärä sekä tavaraliikenteen vaunut ja vaunujen kuljetuskykyä kuvaavat kantavuustonnit.

Rautatielaki (304/2011) velvoittaa liikennöitsijöitä antamaan Väylävirastolle tietoa liikenteestään mm. tilastointia varten.

EU:n rautateiden tilastoasetuksessa (2018/643) on annettu luokitukset ja määritelmät, joiden mukaan jäsenmaat tuottavat rautateiden tilastoja. Niitä on tarkennettu Kansainvälisen rautatieliiton (UIC) toimesta. Tilaston tekoa ohjaa tilastolaki.

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Rataan liittyvät tiedot ovat peräisin Väyläviraston ratatietokannoista. Niiden tiedot päivitetään vuosittain vastaamaan rataverkon kunnossapito- ja investointitöiden aikaansaamia muutoksia.

Liikenteeseen ja kalustoon liittyvät tiedot ovat pääsääntöisesti peräisin liikennöitsijöiden jatkuvasti päivittyvistä tilastotietokannoista, joita on lukumäärältään useita kymmeniä. Osa tiedoista liittyy myynninseurantaan, osa erillisiin rekistereihin.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rautatietilasto kattaa Suomen rautateiden tilanteen hyvin, koska rataverkko on suljettu järjestelmä. Tietojen tarkkuus ja luotettavuus on kansainvälisestikin arvioiden pääosin hyvä. Lähes kaikki Rautatietilaston tilastointi perustuu kokonaisaineistoon.

Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Rautatietilaston vuositiedot julkaistaan elokuun lopussa Tilastokeskuksen kotisivuilla. Tiedot sisältävät edellisen vuoden lopulliset vuositiedot.

Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta tietoja julkaistaan myös neljännesvuosittain Tilastokeskuksen kotisivuilla noin kolme kuukautta tilastoneljänneksen päättymisen jälkeen.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Rautatietilaston vuositiedot ja uusimmat neljännesvuosittaiset tiedot ovat nähtävissä tiedotteen julkistamispäivänä tilaston kotisivuilla. Tilaston tietoja on myös nähtävissä Tilastokeskuksen Statfin-tietokantapalvelussa.

Julkaisematonta, yksityiskohtaisempaa tilastotietoa on saatavissa Väylävirastosta ja liikennöitsijöiltä.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat ajallisesti hyvin vertailtavissa. Vertailukelpoisia aikasarjoja on saatavissa vuosikymmenien takaa. Luokituksissa ja määrittelyissä on kuitenkin tehty muutoksia vuosien kuluessa ja ne merkitään taulukoiden huomautuksissa kyseisessä kohdassa.

Rautatietilastoa on ylläpidetty vuodesta 1933 lähtien ja sitä ennen Rautatietilastot ilmestyivät Rautatiehallituksen tuottamina Rautatiehallituksen kertomuksina vuodesta 1873 vuoteen 1932 asti.

Rautatiealan tilastonimikkeet on kansainvälisesti määritelty EU:n tilastoviranomaisen (Eurostat) ja Kansainvälisen rautatieliiton (UIC) toimesta. EU:n eri jäsenvaltioiden käyttämät erilaiset käsitteet ja määritelmät ovat vaikeuttaneet rautatietilastojen kansainvälistä vertailtavuutta. Vuonna 2003 voimaan tullut EU:n rautatietilastoasetus on kuitenkin parantanut tilannetta.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Rautatietilasto on ainoa säännöllisesti tehtävä selvitys Suomen rautateiden ja rautatieliikenteen tilanteesta. Liikennöitsijät saattavat julkaista tietoja rautateiden henkilö- ja tavaraliikenteestä oman toimintansa osalta.

Lisätietoja

Sami Lahtinen 029 551 3207
Matti Kokkonen 029 551 3770
Nico Maunula 029 551 3526
Jukka Tuominen 029 551 3635
Vastaava tilastojohtaja:
Mari Ylä-Jarkko

liikenne.matkailu@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Rautatietilasto, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto